

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 9ης Σεπτεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Γεωργία – Προστασία των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων – Ομοιόμορφος και αποκλειστικός χαρακτήρας – Κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 – Άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', ii) – Άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β' – Υπαιγιμός (επίκληση) – Προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) “Champagne” – Υπηρεσίες – Συγκρίσιμο των προϊόντων – Χρήση της εμπορικής ονομασίας “Champanillo”»

Στην υπόθεση C-783/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Audiencia Provincial de Barcelona (εφετείο Βαρκελώνης, Ισπανία) με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 22 Οκτωβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne

κατά

GB,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, M. Pešič, E. Juhász (εισηγητή), Κ. Λυκούργο και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, εκπροσωπούμενη από τον C. Morán Medina, abogado,
- ο GB, εκπροσωπούμενος από τον V. Saranga Pinhas, abogado, και τον F. Sánchez García, procurador,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τις A.-L. Desjonquères, C. Mosser και E. de Moustier και, στη συνέχεια, από τις A.-L. Desjonquères και E. de Moustier,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον S. Fiorentino, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις F. Castilla Contreras και M. Morales Puerta και τον I. Naglis,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 29ης Απριλίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 103 του κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου (ΕΕ 2013, L 347, σ. 671).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne (στο εξής: CIVC) και του GB σχετικά με προσβολή δικαιώματος επί της προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) «Champagne».

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1308/2013

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 97 του κανονισμού 1308/2013 έχει ως εξής:

«Οι καταχωριζόμενες ονομασίες προέλευσης και γεωγραφικές ενδείξεις θα πρέπει να προστατεύονται από χρήσεις που εκμεταλλεύονται τη φήμη των συμμορφουμένων προϊόντων. Για την προαγωγή του θεμιτού ανταγωνισμού και προς αποφυγή παραπλάνησης των καταναλωτών, η προστασία αυτή θα πρέπει επίσης να επεκταθεί σε προϊόντα και τις υπηρεσίες που δεν καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι των Συνθηκών.»
- 4 Το τμήμα 2 του κεφαλαίου I που περιέχεται στον τίτλο II του μέρους II του κανονισμού αυτού, το οποίο αφορά τις «Ονομασίες προέλευσης, γεωγραφικές ενδείξεις και παραδοσιακές ενδείξεις στον αμπελοοινικό τομέα», περιέχει το υποτμήμα 1, με τίτλο «Εισαγωγικές διατάξεις», στο οποίο περιλαμβάνεται το άρθρο 92 που επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής» και προβλέπει τα εξής:

«1. Οι κανόνες για τις ονομασίες προέλευσης, τις γεωγραφικές ενδείξεις και τις παραδοσιακές ενδείξεις που ορίζονται στο παρόν τμήμα εφαρμόζονται στα προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα VIII μέρος II σημεία 1, 3 έως 6, 8, 9, 11, 15 και 16.

2. Οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 έχουν ως βάση:

- α) την προστασία των έννομων συμφερόντων των καταναλωτών και των παραγωγών·
- β) τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς των σχετικών προϊόντων· και
- γ) την προώθηση της παραγωγής ποιοτικών προϊόντων που αναφέρονται στο παρόν τμήμα, με παράλληλη δυνατότητα εφαρμογής εθνικών μέτρων στο πλαίσιο πολιτικών για την ποιότητα.»

5 Το άρθρο 93 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Ορισμοί» και περιλαμβάνεται στο υποτμήμα 2, με τίτλο «Ονομασίες προέλευσης και γεωγραφικές ενδείξεις», του ίδιου τμήματος 2 του εν λόγω κανονισμού, ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος τμήματος ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) “ονομασία προέλευσης”: ονομασία περιοχής, συγκεκριμένης τοποθεσίας ή, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, χώρας η οποία χρησιμοποιείται για να περιγράψει προϊόν που αναφέρεται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 και πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις:
  - i) η ποιότητα και τα χαρακτηριστικά του προϊόντος οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο ιδιαίτερο γεωγραφικό περιβάλλον με τους εγγενείς φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντές του·
  - ii) τα σταφύλια από τα οποία παράγεται το προϊόν προέρχονται αποκλειστικά από τη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή·
  - iii) η παραγωγή πραγματοποιείται στη συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή· και
  - iv) το προϊόν προέρχεται αποκλειστικά από ποικιλίες αμπέλου που ανήκουν στο είδος *Vitis vinifera*·

[...]».

6 Κατά το άρθρο 103 του ίδιου κανονισμού, το οποίο επιγράφεται «Προστασία»:

«1. Οι προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και οι προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις δύνανται να χρησιμοποιούνται από οποιαδήποτε επιχείρηση διαθέτει στην αγορά οίνο που παράγεται σύμφωνα με την αντίστοιχη προδιαγραφή προϊόντος.

2. Οι προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, οι προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις καθώς και οι οίνοι για τους οποίους χρησιμοποιούνται οι εν λόγω προστατευόμενες ονομασίες σύμφωνα με τις προδιαγραφές του προϊόντος προστατεύονται από:

- α) κάθε άμεση ή έμμεση εμπορική χρήση της εν λόγω προστατευόμενης ονομασίας:
  - i) από παρόμοια προϊόντα που δεν πληρούν την προδιαγραφή προϊόντος της προστατευόμενης ονομασίας· ή
  - ii) στον βαθμό που η χρήση αυτή εκμεταλλεύεται τη φήμη της ονομασίας προέλευσης ή της γεωγραφικής ένδειξης·
- β) κάθε κατάχρηση, απομίμηση ή [υπαινιγμός], έστω και αν αναφέρεται η πραγματική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας ή εάν η προστατευόμενη ονομασία χρησιμοποιείται σε μετάφραση, μεταγραφή ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως “τρόπος”, “τύπος”, “μέθοδος”, “όπως παράγεται στ...”, “απομίμηση”, “γεύση”, “είδος”, ή άλλες ανάλογες·

- γ) κάθε άλλη ψευδή ή παραπλανητική ένδειξη σχετική με την προέλευση, την καταγωγή, τον χαρακτήρα ή τις βασικές ιδιότητες του προϊόντος στην εξωτερική ή εσωτερική συσκευασία, το διαφημιστικό υλικό ή τα έγγραφα που αφορούν τον σχετικό οίνο καθώς και στη συσκευασία του προϊόντος σε δοχείο που μπορεί να δημιουργήσει εσφαλμένες εντυπώσεις όσον αφορά την προέλευσή του·
- δ) κάθε άλλη πρακτική ικανή να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική προέλευση του προϊόντος.

[...]»

- 7 Το άρθρο 107 του κανονισμού 1308/2013, το οποίο επιγράφεται «Υφιστάμενες προστατευόμενες ονομασίες οίνων», ορίζει στην παράγραφο 1 ότι «[ο]ι ονομασίες οίνων που αναφέρονται στα άρθρα 51 και 54 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου[, της 17ης Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς (ΕΕ 1999, L 179, σ. 1)] και το άρθρο 28 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 753/2002 της Επιτροπής[, της 29ης Απριλίου 2002, για τη θέσπιση ορισμένων λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την περιγραφή, την ονομασία, την παρουσίαση και την προστασία ορισμένων αμπελοοινικών προϊόντων (ΕΕ 2002, L 118, σ. 1)] προστατεύονται αυτομάτως δυνάμει του παρόντος κανονισμού. Η Επιτροπή τις εγγράφει στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 104 του παρόντος κανονισμού.
- 8 Το άρθρο 230 του κανονισμού αυτού προβλέπει την κατάργηση του κανονισμού 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα (Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ) (ΕΕ 2007, L 299, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2011, L 313, σ. 47), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΕ) 517/2013 του Συμβουλίου, της 13ης Μαΐου 2013 (ΕΕ 2013, L 158, σ. 1) (στο εξής: κανονισμός 1234/2007).
- 9 Το άρθρο 232 του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι ο κανονισμός αρχίζει να ισχύει από την ημέρα της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* και ότι τίθεται σε εφαρμογή από 1ης Ιανουαρίου 2014.
- 10 Το παράρτημα VII, μέρος II, σημείο 5, του κανονισμού 1308/2013, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 92, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, ορίζει τα χαρακτηριστικά του «αφρώδους οίνου ποιότητας», με τον οποίον συνδέεται η σαμπάνια.

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1151/2012

- 11 Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1151/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ 2012, L 343, σ. 1), κατήργησε και αντικατέστησε τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ 2006, L 93, σ. 12), με ισχύ από τις 3 Ιανουαρίου 2013.

12 Η αιτιολογική σκέψη 32 του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«Η προστασία των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων θα πρέπει να επεκταθεί στην αθέμιτη χρήση, την απομίμηση και την επίκληση των καταχωρισμένων ονομασιών σε εμπορεύματα καθώς και σε υπηρεσίες προκειμένου να εξασφαλισθεί υψηλό επίπεδο προστασίας και να ευθυγραμμισθεί η προστασία με αυτήν που ισχύει για τον αμπελοοινικό τομέα. Όταν προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης ή προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις χρησιμοποιούνται ως συστατικά, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο “Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων στα οποία χρησιμοποιούνται προϊόντα με προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης (ΠΟΠ) και προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις (ΠΓΕ) ως συστατικά”.»

13 Το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής», ορίζει στην παράγραφο 2 ότι «[ο] παρών κανονισμός δεν ισχύει για τα αλκοολούχα ποτά, τους αρωματισμένους οίνους ή τα αμπελοοινικά προϊόντα, όπως ορίζονται στο παράρτημα ΧΙβ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1234/2007, με εξαίρεση τα ξίδια οίνου.»

14 Το άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προστασία», φέρει, ως προς την παράγραφο 1, στοιχείο β', διατύπωση παρόμοια με εκείνη του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

15 Ο GB διαθέτει μπαρ tapas στην Ισπανία και χρησιμοποιεί το σημείο CHAMPANILLO για τον προσδιορισμό και την προώθησή του στα κοινωνικά δίκτυα και στα διαφημιστικά φυλλάδια. Συνοδεύει το σημείο αυτό, μεταξύ άλλων, με ένα γραφικό υπόθεμα το οποίο αναπαριστά δύο κολωνάτα ποτήρια γεμάτα με αφρώδες ποτό που κτυπούν ελαφρά μεταξύ τους σε πρόποση.

16 Δύο φορές, το 2011 και το 2015, το ισπανικό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας και Σημάτων δέχθηκε την ανακοπή που άσκησε η CIVC, οργανισμός αρμόδιος για την προστασία των συμφερόντων των παραγωγών σαμπάνιας, κατά των αιτήσεων του GB για την καταχώριση του σήματος CHAMPANILLO, με την αιτιολογία ότι η καταχώριση του σημείου αυτού ως σήματος είναι ασυμβίβαστη με την ΠΟΠ «Champagne», η οποία απολαύει διεθνούς προστασίας.

17 Μέχρι το 2015, ο GB εμπορευόταν αφρώδες ποτό με την επωνυμία Champanillo και έπαυσε τη διάθεσή του στην αγορά μετά από αίτημα της CIVC.

18 Θεωρώντας ότι η χρήση του σημείου CHAMPANILLO συνιστά παράβαση της ΠΟΠ «Champagne», η CIVC άσκησε προσφυγή ενώπιον του Juzgado de lo Mercantil de Barcelona (εμποροδικείου της Βαρκελώνης, Ισπανία) με αίτημα να υποχρεωθεί ο GB να παύσει τη χρήση του σημείου CHAMPANILLO, μεταξύ άλλων και στα κοινωνικά δίκτυα (Instagram και Facebook), να αποσύρει από την αγορά και από το Διαδίκτυο όλα τα διακριτικά σύμβολα και διαφημιστικά ή εμπορικά έγγραφα στα οποία εμφανίζεται το εν λόγω σημείο και να καταργήσει το όνομα διαδικτυακού χώρου «champanillo.es».

19 Ο GB ισχυρίστηκε αμυνόμενος ότι η χρήση του σημείου CHAMPANILLO ως εμπορικής επωνυμίας καταστημάτων εστίασης δεν συνεπάγεται κανέναν κίνδυνο σύγχυσης με τα προϊόντα που καλύπτονται από την ΠΟΠ «Champagne», καθώς και ότι ο ίδιος δεν έχει καμία πρόθεση να εκμεταλλευθεί τη φήμη της εν λόγω ΠΟΠ.

- 20 Το Juzgado mercantil de Barcelona (εμποροδικείο Βαρκελώνης) απέρριψε όλα τα αιτήματα της CIVC.
- 21 Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η χρήση του σημείου CHAMPANILLO από τον GB δεν συνιστούσε υπαινισμό που προσβάλλει την ΠΟΠ «Champagne», επειδή το σημείο δεν αναφερόταν σε αλκοολούχο ποτό, αλλά σε καταστήματα εστίασης –στα οποία δεν πωλείται σαμπάνια– και, κατά συνέπεια, σε προϊόντα διαφορετικά από τα προστατευόμενα με την ΠΟΠ, τα οποία απευθύνονται σε διαφορετικό κοινό, και ότι, ως εκ τούτου, η σχετική χρήση δεν αποτελούσε προσβολή της ονομασίας.
- 22 Το Juzgado mercantil de Barcelona (εμποροδικείο Βαρκελώνης) στηρίχθηκε σε απόφαση του Tribunal Supremo (Ανώτατου Δικαστηρίου, Ισπανία), της 1ης Μαρτίου 2016, με την οποία είχε κριθεί ότι η χρήση του όρου Champán για την εμπορία μη αλκοολούχου ανθρακούχου ποτού από φρούτα, το οποίο προορίζεται για κατανάλωση σε παιδικά πάρτι, δεν συνιστά προσβολή της ΠΟΠ «Champagne», παρά τη φωνητική ομοιότητα των δύο σημείων, καθόσον πρόκειται για διαφορετικά προϊόντα που απευθύνονταν σε διαφορετικό κοινό.
- 23 Η CIVC άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Juzgado mercantil de Barcelona (εμποροδικείου Βαρκελώνης) ενώπιον του Audiencia provincial de Barcelona (εφετείου Βαρκελώνης, Ισπανία).
- 24 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 510/2006, καθώς και του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, ιδίως ως προς το αν οι διατάξεις αυτές προστατεύουν τις ΠΟΠ έναντι της χρήσης στο εμπόριο σημείων που δηλώνουν όχι προϊόντα, αλλά υπηρεσίες.
- 25 Στο πλαίσιο αυτό, το Audiencia Provincial de Barcelona (εφετείο Βαρκελώνης) ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Καθιστά το πεδίο προστασίας ορισμένης ονομασίας προέλευσης δυνατή την προστασία της ονομασίας αυτής όχι μόνον έναντι παρόμοιων προϊόντων, αλλά και έναντι υπηρεσιών που πιθανώς συνδέονται με την άμεση ή έμμεση διανομή των προϊόντων αυτών;
- 2) Επιβάλλει ο κίνδυνος προσβολής λόγω υπαινισμού στον οποίο αναφέρονται τα άρθρα των ως άνω κανονισμών της Ένωσης μια κατ' αρχήν ανάλυση της ονομασίας που χρησιμοποιείται προκειμένου να καθοριστεί η επιρροή που αυτή ασκεί στον μέσο καταναλωτή, ή πρέπει, προηγουμένως, για τους σκοπούς της εξέτασης του κινδύνου προσβολής, να διαπιστωθεί ότι πρόκειται για τα ίδια προϊόντα, για παρόμοια προϊόντα ή για σύνθετα προϊόντα που, μεταξύ των συστατικών τους, περιλαμβάνουν προϊόν προστατευόμενο από ονομασία προέλευσης;
- 3) Πρέπει, όταν υφίσταται πλήρης ή πολύ υψηλή ταύτιση των ονομασιών, να καθορίζεται ο κίνδυνος προσβολής λόγω υπαινισμού βάσει αντικειμενικών παραμέτρων, ή πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες των οποίων γίνεται υπαινισμός ή τα οποία προκαλούν υπαινισμούς προκειμένου να συναχθεί ότι ο κίνδυνος υπαινισμού είναι ισχνός ή ασήμαντος;
- 4) Αποτελεί, στις περιπτώσεις κινδύνου υπαινισμού ή εκμετάλλευσης, η προστασία που προβλέπεται από τη νομοθεσία αναφοράς ειδική προστασία, ίδια των ιδιαιτεροτήτων των προϊόντων αυτών, ή πρέπει η προστασία να συνδέεται κατ' ανάγκην με τους κανόνες περί αθέμιτου ανταγωνισμού;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 26 Κατ' αρχάς, επισημαίνεται ότι, κατά την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου, οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης για την προστασία των ΠΟΠ πρέπει να εφαρμοστούν από κοινού με τους κανόνες της σύμβασης της Γαλλικής Δημοκρατίας και του ισπανικού κράτους σχετικά με την προστασία των ονομασιών προέλευσης, των ενδείξεων προέλευσης και των ονομασιών ορισμένων προϊόντων, η οποία υπογράφηκε στη Μαδρίτη στις 27 Ιουνίου 1973 (JORF της 18ης Απριλίου 1975, σ. 4011), καθώς και με τους κανόνες του άρθρου L. 643-1 του γαλλικού code rural.
- 27 Όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού 1234/2007, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το καθεστώς προστασίας των ΠΟΠ έχει χαρακτήρα ομοιόμορφο και αποκλειστικό και ότι, ως εκ τούτου, αποκλείει τόσο την εφαρμογή εθνικού καθεστώτος προστασίας ονομασιών ή γεωγραφικών ενδείξεων όσο και την εφαρμογή καθεστώτος προστασίας προβλεπόμενου από συνθήκες μεταξύ δύο κρατών μελών, το οποίο παρέχει σε ονομασία αναγνωριζόμενη κατά το δίκαιο κράτους μέλους ως ονομασία προέλευσης προστασία σε άλλο κράτος μέλος (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Σεπτεμβρίου 2009, Budějovický Budvar, C-478/07, EU:C:2009:521, σκέψεις 114 και 129, και της 14ης Σεπτεμβρίου 2017, EUIPO κατά Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto, C-56/16 P, EU:C:2017:693, σκέψεις 100 έως 103).
- 28 Επομένως, σε διαφορές όπως αυτή της κύριας δίκης, στις οποίες τίθεται ζήτημα προστασίας ΠΟΠ, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να εφαρμόζει αποκλειστικώς τη σχετική νομοθεσία της Ένωσης.
- 29 Δεύτερον, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ διαδικασίας συνεργασίας με τα εθνικά δικαστήρια, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στο αιτούν δικαστήριο χρήσιμη απάντηση που να του παρέχει τη δυνατότητα να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να συναγάγει από το σύνολο των στοιχείων που του παρέχει το αιτούν δικαστήριο, και ιδίως από το σκεπτικό της απόφασης περί παραπομπής, τους κανόνες και τις αρχές του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης, ακόμη και όταν δεν γίνεται ρητή μνεία των διατάξεων αυτών στα υποβληθέντα από το εν λόγω δικαστήριο ερωτήματα (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 2020, DenizBank, C-287/19, EU:C:2020:897, σκέψη 59 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 30 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία του άρθρου 13 του κανονισμού 510/2006 και του άρθρου 103 του κανονισμού 1308/2013.
- 31 Επιβάλλεται, εντούτοις, η διαπίστωση ότι ούτε ο κανονισμός 510/2006 ούτε ο κανονισμός 1151/2012, ο οποίος τον κατήργησε και τον αντικατέστησε, έχουν εφαρμογή στην υπόθεση της κύριας δίκης. Πράγματι, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 510/2006 και του άρθρου 2, παράγραφος 2, του κανονισμού 1151/2012, οι κανονισμοί αυτοί δεν εφαρμόζονται στα αμπελοοινικά προϊόντα.
- 32 Η διαπίστωση αυτή, ωστόσο, δεν είναι ικανή να επηρεάσει το περιεχόμενο της απάντησης που πρέπει να δοθεί στο αιτούν δικαστήριο. Πράγματι, αφενός, όπως αναφέρθηκε στη σκέψη 14 της παρούσας απόφασης, οι σχετικές διατάξεις του κανονισμού 1151/2012 και του κανονισμού 1308/2013 είναι παρόμοιες. Αφετέρου, το Δικαστήριο αναγνωρίζει οριζόντια εφαρμογή στις αρχές που απορρέουν από κάθε καθεστώς προστασίας, ώστε να εξασφαλίζεται η συνεπής

εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης περί προστασίας των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων (πρβλ. απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-393/16, EU:C:2017:991, σκέψη 32).

- 33 Τρίτον, επισημαίνεται επίσης ότι, όσον αφορά τη *ratione temporis* εφαρμογή του κανονισμού 1308/2013, ο οποίος κατήργησε τον κανονισμό 1234/2007 και εφαρμόζεται από 1ης Ιανουαρίου 2014, τα στοιχεία που παρέχει το αιτούν δικαστήριο δεν αρκούν για να διαπιστωθεί αν ο κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή και στα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης της κύριας δίκης.
- 34 Εντούτοις, δεδομένου ότι το γράμμα του άρθρου 103, παράγραφος 2, του κανονισμού 1308/2013 είναι παρόμοιο με εκείνο του άρθρου 118ιγ, παράγραφος 2, του κανονισμού 1234/2007, η ερμηνεία της πρώτης διάταξης μπορεί να εφαρμοστεί και στην περίπτωση της δεύτερης.
- 35 Τέλος, τέταρτον, επισημαίνεται ότι, καίτοι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία του άρθρου 103 του κανονισμού 1308/2013, και ειδικότερα της παραγράφου 2, στοιχείο β', του άρθρου αυτού, από τη δικογραφία που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο προκύπτει ότι διατυπώθηκαν αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', σημείο ii, του κανονισμού αυτού.
- 36 Επισημαίνεται συναφώς ότι το άρθρο 103, παράγραφος 2, του κανονισμού 1308/2013 απαριθμεί απαγορευμένες ενέργειες διαβαθμιζοντάς τες με βάση τη φύση τους (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, *Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego*, C-614/17, EU:C:2019:344, σκέψεις 25 και 27). Επομένως, το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013 είναι κατ' ανάγκην διακριτό από εκείνο του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier*, C-490/19, EU:C:2020:1043, σκέψη 25).
- 37 Ειδικότερα, το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', ii), του κανονισμού 1308/2013 απαγορεύει κάθε άμεση ή έμμεση χρήση της προστατευόμενης με την καταχώριση ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης, σε μορφή που είναι πανομοιότυπη με την εν λόγω ονομασία ή, τουλάχιστον, παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με αυτήν από φωνητικής ή οπτικής απόψεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, *Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier*, C-490/19, EU:C:2020:1043, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Τούτο συνεπάγεται, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 27 των προτάσεών του, ότι η έννοια της «χρήσης» της ΠΟΠ, κατά το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013, στοιχειοθετείται όταν ο βαθμός ομοιότητας μεταξύ των αντιπαρατιθέμενων σημείων είναι ιδιαίτερα υψηλός και τείνει προς την ταύτιση από οπτικής και/ή φωνητικής απόψεως, κατά τρόπον ώστε η προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη να χρησιμοποιείται σε μορφή η οποία έχει τόσο στενή σχέση με αυτήν, ώστε να καθίσταται πρόδηλο ότι το επίμαχο σημείο δεν μπορεί να διαχωριστεί από αυτήν.
- 39 Σε αντίθεση με τις ενέργειες του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013, εκείνες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 δεν χρησιμοποιούν ούτε άμεσα ούτε έμμεσα την προστατευόμενη ονομασία προέλευσης αυτήν καθεαυτήν, αλλά την υπαινίσσονται κατά τρόπον ώστε ο καταναλωτής να σχηματίζει την εντύπωση ότι υφίσταται επαρκής σχέση μεταξύ του προϊόντος και της εν λόγω ονομασίας προέλευσης (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2018,

Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψη 33, και της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier, C-490/19, EU:C:2020:1043, σκέψη 25).

- 40 Επομένως, η έννοια της «χρήσης» κατά το άρθρο 103 παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013 πρέπει να ερμηνεύεται στενά, καθώς, σε αντίθετη περίπτωση, η διάκριση μεταξύ της έννοιας αυτής και, ιδίως, της έννοιας του «υπαινιγμού», κατά την έννοια του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού, θα καθίστατο άνευ αντικειμένου, πράγμα που θα αντέβαινε στη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης.
- 41 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, και υπό την επιφύλαξη της εκτίμησης του αιτούντος δικαστηρίου, τίθεται το ερώτημα αν το επίμαχο σημείο CHAMPANILLO, το οποίο προκύπτει από τη σύνθεση της λέξης «σαμπάνια» στην ισπανική γλώσσα (champán), χωρίς τόνο στο φωνήεν «α», μαζί με το υποκοριστικό «illo», η οποία, στην ισπανική γλώσσα, σημαίνει «μικρή σαμπάνια», είναι ή όχι παρόμοιο με την ΠΟΠ «Champagne». Το σημείο αυτό, καίτοι υπαινίσσεται την εν λόγω ΠΟΠ, φαίνεται να αποκλίνει αισθητά από αυτήν από οπτικής και/ή φωνητικής απόψεως. Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας που παρατίθεται στις σκέψεις 36 έως 39 της παρούσας απόφασης, η χρήση του σημείου αυτού δεν φαίνεται να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013.
- 42 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο πλαίσιο της απάντησης που θα δοθεί στα προδικαστικά ερωτήματα, πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 43 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, εάν το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι προστατεύει τις ΠΟΠ από ενέργειες που συνδέονται τόσο με προϊόντα όσο και με υπηρεσίες.
- 44 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, για την ερμηνεία μιας διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 45 Όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι οι ΠΟΠ προστατεύονται από κάθε κατάχρηση, απομίμηση ή υπαινιγμό, έστω και αν μνημονεύεται η πραγματική προέλευση του προϊόντος «ή της υπηρεσίας».
- 46 Επομένως, καίτοι, βάσει των άρθρων 92 και 93, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού αυτού, μόνον τα προϊόντα καλύπτονται από ΠΟΠ, το πεδίο εφαρμογής της προστασίας που παρέχει η ονομασία αυτή καλύπτει κάθε χρήση της από προϊόντα ή υπηρεσίες.
- 47 Η ερμηνεία αυτή, η οποία απορρέει από το γράμμα του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 επιβεβαιώνεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή. Πράγματι, αφενός, από την αιτιολογική σκέψη 97 του κανονισμού 1308/2013 προκύπτει ότι πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να καθιερώσει με τον κανονισμό αυτόν την προστασία των ΠΟΠ έναντι οποιασδήποτε χρήσης τους από προϊόντα και υπηρεσίες που δεν εμπίπτουν στον εν λόγω κανονισμό. Αφετέρου, στην αιτιολογική σκέψη 32 του κανονισμού 1151/2012 για

τα συστήματα ποιότητας των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, του οποίου οι σχετικές διατάξεις, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 32 της παρούσας απόφασης, είναι παρόμοιες με εκείνες του κανονισμού 1308/2013, αναφέρεται επίσης ότι η προστασία των ΠΟΠ από την αθέμιτη χρήση, την απομίμηση και τον υπαινιγμό των καταχωρισμένων ονομασιών πρέπει να επεκταθεί στις υπηρεσίες, προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλό επίπεδο προστασίας και να ευθυγραμμιστεί η προστασία με εκείνη που ισχύει στον αμπελοοινικό τομέα.

- 48 Η ερμηνεία αυτή συνάδει και με τους σκοπούς που επιδιώκει ο κανονισμός 1308/2013.
- 49 Πράγματι, υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός αυτός συνιστά ένα μέσο της κοινής γεωργικής πολιτικής που αποσκοπεί κυρίως στην παροχή στους καταναλωτές της εγγυήσεως ότι τα γεωργικά προϊόντα που καλύπτονται από γεωγραφική ένδειξη καταχωρισθείσα βάσει του κανονισμού αυτού εμφανίζουν, λόγω της προελεύσεώς τους από συγκεκριμένη γεωγραφική ζώνη, ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και, επομένως, παρέχουν εγγύηση ποιότητας που οφείλεται στη γεωγραφική προέλευσή τους, με σκοπό να δοθεί στους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων που έχουν καταβάλει πραγματικές προσπάθειες ποιοτικής βελτιώσεως των προϊόντων τους η δυνατότητα, ως αντάλλαγμα, να βελτιώσουν το εισόδημά τους και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να επωφελούνται τρίτοι καταχρηστικά από τη φήμη που δημιουργεί η ποιότητα των προϊόντων αυτών (απόφαση της 20ής Δεκεμβρίου 2017, Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne, C-393/16, EU:C:2017:991, σκέψη 38 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 50 Επομένως, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 36 και 37 των προτάσεών του, το άρθρο 103, παράγραφος 2, του κανονισμού 1308/2013 καθιερώνει ευρύτατη προστασία η οποία προοριζόταν να επεκταθεί σε όλες τις χρήσεις οι οποίες εκμεταλλεύονται τη φήμη των προϊόντων που καλύπτονται από κάποια από τις ενδείξεις αυτές.
- 51 Υπό τις συνθήκες αυτές, μια ερμηνεία του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, η οποία δεν θα καθιστούσε δυνατή την προστασία μιας ΠΟΠ στις περιπτώσεις που το επίμαχο σημείο δηλώνει υπηρεσία, όχι μόνον δεν θα ήταν συνεπής προς το εύρος που αναγνωρίζεται στην προστασία των καταχωρισμένων γεωγραφικών ενδείξεων, αλλά και δεν θα καθιστούσε δυνατή την πλήρη επίτευξη αυτού του προστατευτικού σκοπού, καθώς η αθέμιτη εκμετάλλευση της φήμης προϊόντος ΠΟΠ μπορεί να προκύψει και σε περίπτωση που η πρακτική στην οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή αφορά υπηρεσία.
- 52 Κατόπιν των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 έχει την έννοια ότι προστατεύει τις ΠΟΠ έναντι ενεργειών που αφορούν τόσο προϊόντα όσο και υπηρεσίες.

Επί του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 53 Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 έχει την έννοια ότι ο κατά τη διάταξη αυτήν «υπαινιγμός», αφενός, προϋποθέτει να είναι πανομοιότυπα ή παρόμοια το προϊόν ΠΟΠ και το προϊόν ή η υπηρεσία που καλύπτεται από το επίμαχο σημείο και, αφετέρου, πρέπει να διαπιστώνεται με βάση αντικειμενικούς παράγοντες προκειμένου να αποδειχθεί ότι επηρεάζει σημαντικά τον μέσο καταναλωτή.

- 54 Συναφώς, κατ' αρχάς, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 44 των προτάσεών του, καίτοι το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1308/2013 διευκρινίζει ότι η άμεση ή έμμεση χρήση ΠΟΠ απαγορεύεται τόσο όταν αφορά «παρόμοια προϊόντα» που δεν πληρούν την προδιαγραφή προϊόντος της ΠΟΠ όσο και στον βαθμό που η χρήση αυτή εκμεταλλεύεται τη φήμη της ΠΟΠ, εντούτοις, το στοιχείο β' της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου δεν περιέχει κανένα στοιχείο που να συνηγορεί υπέρ του ότι η προστασία έναντι κάθε υπαινιγμού περιορίζεται αποκλειστικά στις περιπτώσεις στις οποίες τα προϊόντα που προσδιορίζει η ΠΟΠ και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες για τα οποία χρησιμοποιείται το επίμαχο σημείο είναι «συγκρίσιμα» ή «παρόμοια» ή υπέρ του ότι η προστασία αυτή επεκτείνεται και στις περιπτώσεις στις οποίες το σημείο αναφέρεται σε προϊόντα και/ή υπηρεσίες τα οποία δεν έχουν ομοιότητες με εκείνα που φέρουν την ΠΟΠ.
- 55 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του «υπαινιγμού» καλύπτει και την περίπτωση στην οποία το σημείο που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό προϊόντος περιλαμβάνει μέρος μιας προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης ή μιας ΠΟΠ, κατά τρόπον ώστε ο καταναλωτής, έχοντας προ οφθαλμών την επίμαχη ονομασία του προϊόντος, να ανακαλεί στη μνήμη του, ως εικόνα αναφοράς, το εμπόρευμα το οποίο νομίμως φέρει την εν λόγω ένδειξη ή ονομασία (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 56 Επιπλέον, μπορεί να γίνει δεκτό ότι υφίσταται υπαινιγμός προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης όταν, σε προϊόντα με οπτική αναλογία μεταξύ τους, η προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη ή η ΠΟΠ και το αμφισβητούμενο σημείο είναι παραπλήσια από φωνητικής και οπτικής απόψεως (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 57 Εντούτοις, ούτε η μερική ενσωμάτωση μιας ΠΟΠ σε σημείο το οποίο φέρουν προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν καλύπτονται από την ονομασία αυτή ούτε ο εντοπισμός φωνητικής και οπτικής ομοιότητας του εν λόγω σημείου με την εν λόγω ονομασία συνιστούν προϋποθέσεις που απαιτούνται οπωσδήποτε προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη υπαινιγμού της ίδιας αυτής ονομασίας. Πράγματι, ο υπαινιγμός μπορεί να προκύπτει από «εννοιολογική συνάφεια» μεταξύ της προστατευόμενης ονομασίας και του επίμαχου σημείου (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψεις 46, 49 και 50).
- 58 Όσον αφορά ειδικότερα την έννοια του «υπαινιγμού», το καθοριστικό κριτήριο είναι αν ο καταναλωτής, όταν βλέπει την επίμαχη ονομασία, ανακαλεί απευθείας στη μνήμη του, ως εικόνα αναφοράς, το εμπόρευμα το οποίο νομίμως φέρει την ΠΟΠ, πράγμα το οποίο εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εκτιμήσει, λαμβάνοντας υπόψη, ενδεχομένως, την ενσωμάτωση, στη βαλλόμενη ονομασία, μέρους μιας προστατευόμενης ΠΟΠ, τη φωνητική ή/και οπτική ομοιότητα της εν λόγω ονομασίας με την εν λόγω ΠΟΠ ή ακόμη και την εννοιολογική συνάφεια μεταξύ της ονομασίας αυτής και της εν λόγω ΠΟΠ (βλ., κατ' αναλογία, αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψη 51, και της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Syndicat interprofessionnel de défense du fromage Morbier, C-490/19, EU:C:2020:1043, σκέψη 26).
- 59 Εν πάση περιπτώσει, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι το ουσιώδες στοιχείο, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη υπαινιγμού, είναι να συνδέσει ο καταναλωτής τον όρο που χρησιμοποιείται για την περιγραφή του επίμαχου προϊόντος με την προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη. Η

- σύνδεση αυτή πρέπει να είναι αρκούντως άμεση και μονοσήμαντη (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψεις 45 και 53 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 60 Εξ αυτού συνάγεται ότι ο υπαινιγμός, κατά την έννοια του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, μπορεί να διαπιστωθεί μόνο με σφαιρική εκτίμηση εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου, η οποία θα περιλαμβάνει το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων της υπόθεσης.
- 61 Κατά συνέπεια, η έννοια του «υπαινιγμού» κατά τον κανονισμό 1308/2013 δεν προϋποθέτει ότι το προϊόν που καλύπτεται από την ΠΟΠ και το προϊόν ή η υπηρεσία που καλύπτεται από την αμφισβητούμενη ονομασία είναι πανομοιότυπα ή παρόμοια.
- 62 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ειδικότερα ότι, στο πλαίσιο της εκτίμησης της ύπαρξης τέτοιου υπαινιγμού, πρέπει να λαμβάνεται ως βάση αναφοράς η αντίληψη του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2018, Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 63 Η έννοια αυτή του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο που να διασφαλίζει αποτελεσματική και ομοιόμορφη προστασία των καταχωρισμένων ονομασιών έναντι κάθε υπαινιγμού στο σύνολο του εδάφους της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego, C-614/17, EU:C:2019:344, σκέψη 47).
- 64 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η αποτελεσματική και ομοιόμορφη προστασία των προστατευόμενων ονομασιών στο σύνολο του εδάφους αυτού απαιτεί να μη λαμβάνονται υπόψη περιστάσεις ικανές να αποκλείσουν την ύπαρξη υπαινιγμού για τους καταναλωτές ενός μόνον κράτους μέλους. Παρά ταύτα, για την ενεργοποίηση της προστασίας που προβλέπεται στο άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, η ύπαρξη υπαινιγμού μπορεί να αξιολογηθεί και αποκλειστικά σε σχέση με τους καταναλωτές ενός και μόνον κράτους μέλους (πρβλ. απόφαση της 2ας Μαΐου 2019, Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego, C-614/17, EU:C:2019:344, σκέψη 48).
- 65 Στην υπόθεση της κύριας δίκης, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να κρίνει, αφού λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων που χαρακτηρίζουν τη χρήση της επίμαχης ΠΟΠ και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η χρήση αυτή, αν η ονομασία CHAMPANILLO μπορεί να δημιουργήσει στην αντίληψη του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, αρκούντως άμεση και μονοσήμαντη σύνδεση με τη σαμπάνια, προκειμένου το δικαστήριο αυτό να εξετάσει στη συνέχεια αν συντρέχει εν προκειμένω υπαινιγμός της εν λόγω ΠΟΠ, κατά την έννοια του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013. Στο πλαίσιο της σχετικής εκτίμησης, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να λάβει υπόψη διάφορα στοιχεία, μεταξύ των οποίων την έντονη οπτική και φωνητική ομοιότητα μεταξύ της επίμαχης και της προστατευόμενης ονομασίας, καθώς και τη χρήση της επίμαχης ονομασίας για τον προσδιορισμό των εστίασης και για τη διαφήμισή τους.
- 66 Κατόπιν των προεκτεθέντων, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 έχει την έννοια, αφενός, ότι, για να υφίσταται «υπαινιγμός», κατά τη διάταξη αυτή, δεν απαιτείται να

είναι το προϊόν που καλύπτεται από την ΠΟΠ και το προϊόν ή η υπηρεσία που καλύπτεται από την επίμαχη ονομασία πανομοιότυπα ή παρόμοια και, αφετέρου, ότι «υπαινιγμός» στοιχειοθετείται όταν η χρήση μιας ονομασίας δημιουργεί στην αντίληψη του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, ακούοντως άμεση και μονοσήμαντη σύνδεση μεταξύ της ονομασίας αυτής και της ΠΟΠ. Η ύπαρξη τέτοιας σύνδεσης μπορεί να προκύπτει από διάφορα στοιχεία, και ειδικότερα από τη μερική ενσωμάτωση της προστατευόμενης ονομασίας, τη φωνητική και οπτική συγγένεια μεταξύ των δύο ονομασιών και την εντεύθεν ομοιότητα και, ελλείψει τέτοιων στοιχείων, από την εννοιολογική συνάφεια μεταξύ της ΠΟΠ και της επίμαχης ονομασίας ή και από την ομοιότητα μεταξύ των προϊόντων που καλύπτονται από την εν λόγω ΠΟΠ και των προϊόντων ή υπηρεσιών που καλύπτονται από την ίδια αυτή ονομασία. Στο πλαίσιο της εκτίμησης αυτής, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να λάβει υπόψη το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων που αφορούν τη χρήση της επίμαχης ονομασίας.

Επί του τέταρτου προδικαστικού ερωτήματος

- 67 Με το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν εάν ο «υπαινιγμός», κατά το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εξαρτάται από τη διαπίστωση πράξης αθέμιτου ανταγωνισμού.
- 68 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 56 έως 60 της παρούσας απόφασης, το καθεστώς προστασίας μιας ΠΟΠ από τον υπαινιγμό, όπως αυτό προβλέπεται από το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, αποτελεί αντικειμενικό σύστημα προστασίας, καθώς η εφαρμογή του δεν απαιτεί την απόδειξη πρόθεσης ή πταισίματος. Επιπλέον, η προστασία που θεσπίζεται με τη διάταξη αυτή δεν εξαρτάται από τη διαπίστωση σχέσης ανταγωνισμού μεταξύ των προϊόντων που προστατεύει η καταχωρισμένη ονομασία και των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία χρησιμοποιείται το επίμαχο σημείο ή από το αν υφίσταται κίνδυνος σύγχυσης για τον καταναλωτή όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα ή/και υπηρεσίες.
- 69 Συνεπώς, μολονότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 75 των προτάσεών του, δεν αποκλείεται η ίδια συμπεριφορά να συνιστά παράλληλα πρακτική που απαγορεύεται από το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 και πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού κατά το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης είναι ευρύτερο από εκείνο του εθνικού δικαίου.
- 70 Κατόπιν των ανωτέρω, στο τέταρτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι, κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, ο «υπαινιγμός», κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, δεν προϋποθέτει τη διαπίστωση πράξης αθέμιτου ανταγωνισμού, καθόσον η διάταξη αυτή θεσπίζει ειδική και αυτοτελή προστασία, η οποία ισχύει ανεξαρτήτως των διατάξεων του εθνικού δικαίου περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 71 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΕ) 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου, έχει την έννοια ότι προστατεύει τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης (ΠΟΠ) έναντι ενεργειών που αφορούν τόσο προϊόντα όσο και υπηρεσίες.
- 2) Το άρθρο 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013 έχει την έννοια, αφενός, ότι, για να υφίσταται «υπαινιγμός», κατά τη διάταξη αυτή, δεν απαιτείται να είναι το προϊόν που καλύπτεται από την ΠΟΠ και το προϊόν ή η υπηρεσία που καλύπτεται από την επίμαχη ονομασία πανομοιότυπα ή παρόμοια και, αφετέρου, ότι «υπαινιγμός» στοιχειοθετείται όταν η χρήση μιας ονομασίας δημιουργεί στην αντίληψη του μέσου Ευρωπαίου καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, αρκούντως άμεση και μονοσήμαντη σύνδεση μεταξύ της ονομασίας αυτής και της ΠΟΠ. Η ύπαρξη τέτοιας σύνδεσης μπορεί να προκύπτει από διάφορα στοιχεία, και ειδικότερα τη μερική ενσωμάτωση της προστατευόμενης ονομασίας, τη φωνητική και οπτική συγγένεια μεταξύ των δύο ονομασιών και την εντεύθεν ομοιότητα και, ελλείψει τέτοιων στοιχείων, από την εννοιολογική συνάφεια μεταξύ της ΠΟΠ και της επίμαχης ονομασίας ή και από την ομοιότητα μεταξύ των προϊόντων που καλύπτονται από την εν λόγω ΠΟΠ και των προϊόντων ή υπηρεσιών που καλύπτονται από την ίδια αυτή ονομασία.
- 3) Κατ' ορθή ερμηνεία του άρθρου 103, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 1308/2013, ο «υπαινιγμός», κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης, δεν προϋποθέτει τη διαπίστωση πράξης αθέμιτου ανταγωνισμού, καθόσον η διάταξη αυτή θεσπίζει ειδική και αυτοτελή προστασία, η οποία ισχύει ανεξαρτήτως των διατάξεων του εθνικού δικαίου περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

(υπογραφές)